

Roczny Plan Działania na rok: 2023

Tytuł lub zakres projektu: Przygotowanie rozwiązań wspierających proces kształcenia przyszłych i doskonalenia obecnych nauczycieli zawodu

Wersja fiszki: 2

Informacje o instytucji opracowującej fiszkę:

Numer i nazwa Priorytetu: 1 - Umiejętności

Instytucja: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dane kontaktowe osoby do kontaktów roboczych: Rafał Lawenda,
rafal.lawenda@men.gov.pl, tel: 22 3474374

Numer i nazwa działania FERS: Działanie 01.04, Rozwój systemu edukacji

Fiszka projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny

Podstawowe informacje o projekcie

Typ projektu FERS: Kształcenie i doskonalenie kadr systemu oświaty

Podmiot, który będzie wnioskodawcą: Instytut Badań Edukacyjnych (IBE)

Uzasadnienie wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny oraz wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą

Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079 z późn. zm.) przewiduje możliwość wyboru projektów w trybie niekonkurencyjnym, jeżeli m.in. mają one strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju (art. 44 ust. 2 pkt 2). Przedmiotowy projekt spełnia ten warunek.

Przygotowanie rozwiązań wspierających proces kształcenia przyszłych i doskonalenia obecnych nauczycieli zawodu ma znaczenie strategiczne dla edukacji zawodowej, która stanowi jeden z podstawowych elementów budowania kapitału ludzkiego w Polsce. Potwierdzają to dokumenty strategiczne.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (ZSU 2030), stanowiąca ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności, podkreśla, że od umiejętności, postaw i stylów pracy kadr uczących zależy, w jaki sposób zostaną zrealizowane założone cele edukacji. ZSU 2030 wskazuje także, że przygotowanie i wsparcie kadr uczących w realizacji ich roli zawodowej powinno być realizowane poprzez rozwój systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Wśród ujętych w ZSU 2030 25 tematów działania szczególnie ważny, w kontekście przedmiotowego projektu, jest temat 7 – Wspieranie i rozwijanie procesów nadawania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie. W ramach tego tematu planuje się rozwijanie ścieżek kształcenia prowadzących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz rozwijanie możliwości przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych dla studentów wszystkich kierunków, a także temat 10 - Rozwijanie praktyk i staży krajowych i

zagranicznych dla studentów wszystkich kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Ponadto, jednym z 5 celów szczegółowych przyjętego przez Radę Ministrów w sierpniu 2022 r. „Planu działań w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego na lata 2022-2025”, jest zapewnienie i rozwój kadr dla kształcenia zawodowego. Wskazano w nim także, że odpowiedzią na jedno z wyzwań stojących przed kształceniem i szkoleniem zawodowym w Polsce powinno być odpowiednie przygotowanie kadr do kształcenia zawodowego oraz doskonalenie nauczycieli zawodu.

Projekt został przewidziany do realizacji przez Instytut Badań Edukacyjnych z uwagi na potencjał kadrowy oraz dotychczasowe bogate doświadczenie w prowadzeniu działań wdrożeniowych w obszarze edukacji. IBE prowadzi m.in. badania naukowe i prace rozwojowe w obszarze edukacji, przystosowuje ich wyniki do potrzeb praktyki oraz zajmuje się wdrażaniem wypracowanych rozwiązań.

W latach 2010-2015 IBE był beneficjentem projektu systemowego „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”. Celem projektu było wzmocnienie systemu edukacji w zakresie badań edukacyjnych oraz zwiększenie wykorzystywania wyników badań naukowych w polityce i praktyce edukacyjnej oraz w zarządzaniu oświatą. W efekcie działań zrealizowanych w projekcie powstało m.in. 5 raportów o stanie edukacji, a także 180 upowszechnionych raportów, analiz, poradników, książek i innych publikacji z badań, baza dobrych praktyk oraz narzędzia dla nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym Raport o stanie edukacji „Liczą się nauczyciele” oraz „Rekomendacje dla systemu edukacji 2015: Stan i potrzeby kadrowe kształcenia zawodowego”.

IBE wielokrotnie sprawdził się w roli inicjatora, lidera oraz partnera przy różnorodnych projektach dotyczących edukacji, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych.

IBE uczestniczy w realizacji zadań ustawowych z art. 26b (Monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych) oraz art. 46b (Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Cel szczegółowy FERS, w ramach którego projekt będzie realizowany

ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego

Cel główny projektu

Celem projektu jest przygotowanie koncepcji studiów podyplomowych i praktyk dla przyszłych nauczycieli zawodu (studentów, absolwentów lub ekspertów w danej branży) oraz opracowanie założeń wsparcia doskonalenia zawodowego dla aktywnych zawodowo nauczycieli zawodu - nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu.

W projekcie pod pojęciem nauczyciela zawodu rozumie się także osoby niebędące nauczycielami, zatrudnione na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Dane Eurostat (2019 rok) dotyczące sytuacji nauczycieli szkół prowadzących kształcenie zawodowe wskazują, że na tle innych państw UE sytuacja nauczycieli szkół zawodowych w Polsce pod względem struktury wieku jest lepsza od średniej europejskiej. Wg danych odsetek

nauczycieli przed 50 rokiem życia w Polsce wynosił 63% podczas gdy średnia europejska to 54%. W Polskich szkołach zawodowych w 2019 r. zatrudnionych było zatem 37% nauczycieli po 50 roku życia (46% w UE). Niemniej jednak, mając na uwadze znaczenie zapewnienia odpowiedniej liczby oraz wysokiej jakości nauczycieli kształcenia zawodowego dla efektywnego przygotowania młodzieży, wyzwaniem pozostaje przeciwdziałanie potencjalnym przyszłym niedoborom kadr.

Według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), nauczyciele kształcenia i szkolenia zawodowego potrzebują szerokiego spektrum umiejętności. Z jednej strony, muszą posiadać wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie przedmiotów, których nauczają i regularnie ją aktualizować w odpowiedzi na zmiany w technologii i praktyki stosowane w firmach. Często wymaga się od nich również odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Z drugiej strony, muszą mieć pedagogiczne i psychologiczne umiejętności skutecznego dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem z różnorodną grupą uczniów. Zmieniające się środowisko nauczania i uczenia się, w tym zwiększone wykorzystanie technologii, wymaga również od nauczycieli kształcenia zawodowego posiadania szerokiego zakresu umiejętności przekrojowych, w tym umiejętności cyfrowych, społecznych i w zakresie uczenia się.

Należy na to nałożyć także takie kwestie jak:

- dynamiczne zmiany na rynku pracy, w tym konieczność dostosowania się kadr kształcenia zawodowego do realiów gospodarki 4.0;
- zmiany w kształceniu zawodowym służące lepszemu powiązaniu szkolnictwa branżowego z gospodarką, w tym ze względu na wprowadzanie nowych zawodów szkolnictwa branżowego, które generują potrzeby zmian lub dostosowania kompetencyjnego kadry szkolnictwa branżowego;

- globalne zagrożenia wymuszające zmiany w funkcjonowaniu instytucji edukacyjnych, które często wiążą się z nowymi wyzwaniami o charakterze dydaktycznym, organizacyjnym i technologicznym.

Podsumowując, starzenie się kadry w kształceniu zawodowym, w połączeniu ze stale rosnącymi wymaganiami kompetencyjnymi, stanowi ryzyko powstania niedoborów w tym zakresie. Ryzyko wystąpienia tzw. „luki pokoleniowej” wśród nauczycieli kształcenia zawodowego, spowodowanej brakiem napływu nowej kadry i starzeniem się nauczycieli zawodu, determinuje konieczność podejmowania proaktywnych działań na rzecz pozyskiwania odpowiedniego personelu.

Tak więc, w najbliższych latach jednym z wyzwań stojących przed systemami edukacji w Europie, w tym w Polsce, niewątpliwie będzie zapewnienie i przygotowanie oraz doskonalenie kadr kształcenia zawodowego.

Z tego powodu zachodzi potrzeba dokonania pogłębionej diagnozy stanu kadrowego nauczycieli zawodu w Polsce - teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu oraz przygotowania rozwiązań służących pozyskiwaniu odpowiedniej kadry.

Dziś w kontekście pozyskiwania nauczycieli zawodu szczególne znaczenie ma kształcenie w ramach studiów I i II stopnia, w tym zakres odbywanych przez studentów praktyk, a także studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela. Z tego powodu projekt zakłada opracowanie wybranych programów kształcenia w ramach studiów podyplomowych oraz programów praktyk odbywanych zarówno przez studentów studiów I i II stopnia, jak i słuchaczy studiów podyplomowych, ale także wskazanie propozycji nowych sposobów pozyskiwania nauczycieli zawodu w efekcie prowadzonych w ramach projektu prac analitycznych i badawczych, a zwłaszcza wywiadów, spotkań, warsztatów z szerokim gronem interesariuszy.

Z kolei w kontekście stale rosnących wymagań kompetencyjnych stawianych kadrom kształcenia zawodowego kluczowe jest doskonalenie zawodowe nauczycieli zawodu, w tym rozwijanie istniejących i poszukiwanie nowych form doskonalenia zawodowego. Zatem w ramach projektu wypracowane zostaną rekomendacje dotyczące m.in. tematyki i form doskonalenia zawodowego nauczycieli zawodu, uwzględniające potrzeby nauczycieli zawodu, jak i innowacyjne rozwiązania w tym zakresie.

Z analiz IBE oraz z rozmów z ekspertami wynika, że w przygotowaniu nowych i doskonaleniu obecnych kadr kształcenia zawodowego szczególnie istotne jest:

- wzmocnienie roli praktycznego przygotowania studentów/słuchaczy – przyszłych nauczycieli – do zawodu, w szczególności we współpracy z pracodawcami, jak również w szkołach i placówkach stosujących nowatorskie rozwiązania dydaktyczne i organizacyjne w kształceniu zawodowym;
- zapewnienie możliwości doskonalenia zawodowego w środowisku pracy związanym z nauczaniem zawodem, w szczególności poprzez doskonalenie zawodowe realizowane u pracodawców. Nauczycielom należy także umożliwić doskonalenie w szkołach i placówkach stosujących nowatorskie rozwiązania dydaktyczne i organizacyjne w kształceniu zawodowym;
- dalszy rozwój umiejętności nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu.

W perspektywie finansowej 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowano konkurs na uruchomienie nowego typu studiów podyplomowych, przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela

przedmiotów zawodowych. Program tych studiów opracowano w 2010 roku, tak więc ze względu na daleko idące modyfikacje, jakie zaszły w kształceniu zawodowym w Polsce od tego czasu, nie będzie mógł być zastosowany. Niemniej jednak doświadczenia zdobyte w czasie jego wdrażania stanowią podstawę do działań przewidzianych w projekcie.

W ramach reformy kształcenia zawodowego wdrażanej od 2019 r. dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu wprowadzono nową formę doskonalenia – obowiązkowe szkolenia branżowe, które są realizowane w wymiarze 40 godzin cyklicznie w okresach trzyletnich, u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych - związanych z nauczaniem zawodem.

Celem szkoleń branżowych jest doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy.

Projekt stanowi jeden z elementów szerszej strategii mającej na celu zapewnienie i rozwój kadr dla kształcenia zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania i doskonalenia nauczycieli zawodu. Projekt koncentruje się na kwestiach związanych z nabywaniem kwalifikacji oraz ze stałym rozwijaniem umiejętności merytorycznych z zakresu nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, umiejętności pedagogicznych i psychologicznych.

Wypracowane w projekcie rozwiązania dotyczące kształcenia przyszłych kadr kształcenia zawodowego posłużą do uruchomienia (w trybie konkurencyjnym) studiów podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela w kształceniu zawodowym i praktyk, przyczyniając się tym samym do zwiększenia liczby nauczycieli zawodu.

Ponadto, wypracowane w projekcie rekomendacje dotyczące doskonalenia zawodowego nauczycieli zawodu będą mogły być podstawą do aktualizacji

oferty doskonalenia nauczycieli prowadzonej między innymi w ramach placówek doskonalenia nauczycieli oraz uczelni.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie, ze wskazaniem grup docelowych (o ile dotyczy), planowanych terminów realizacji zadań (o ile dotyczy) oraz szacunkowych kosztów ich realizacji (% budżetu projektu – o ile dotyczy)

Przewidziane do realizacji działania opierają się przede wszystkim na analizach danych i materiałów zastanych oraz empirycznych badaniach jakościowych i ilościowych (CAWI - ang. Computer Assisted Web Interview).

Poniżej przedstawiono główne zadania w projekcie:

1. Diagnoza stanu kadrowego nauczycieli zawodu

– portret nauczycieli zawodu

W efekcie prowadzonych prac analitycznych opracowany zostanie raport na temat nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu. Analiza będzie uwzględniać, między innymi Analiza będzie uwzględniać między innymi takie zmienne jak: płeć, wiek, wykształcenie, staż pracy, zajmowane stanowisko, stopień awansu zawodowego, nauczany przedmiot lub przedmioty, uprawnienia do nauczania przedmiotów, dodatkowe kwalifikacje (np. uprawnienia zawodowe). Zebrane dane przedstawione zostaną w ujęciu krajowym, w podziale na województwa, branże, grupy zawodów i zawody.

Prace analityczne będą obejmowały między innymi różnego rodzaju dostępne dane statystyczne, dokumenty, raporty i wyniki badań, które zostały dotychczas opracowane na temat nauczycieli zawodu.

- pilotażowa prognoza zapotrzebowania na nauczycieli zawodu

W tej części zadania opracowana zostanie pilotażowa prognoza zapotrzebowania na nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu. Pilotażowa prognoza będzie uwzględniać co najmniej następujące zmienne: nauczany przedmiot lub prowadzone zajęcia, nauczany zawód, branża, dziedzina zawodowa, typ szkoły, województwo lub powiat (z uwzględnieniem prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy). Dodatkowo, w pilotażowej prognozie wskazane zostaną zawody szkolnictwa branżowego, w których niezbędne jest szczególne wsparcie procesu kształcenia i pozyskiwania nauczycieli.

Pilotażowa prognoza zostanie przygotowana na podstawie narzędzia prognozującego zapotrzebowanie na pracowników w zawodach kształcenia branżowego, które w dokładny i systematyczny sposób analizuje dostępne informacje dotyczące szkolnictwa branżowego. Konieczne jest zatem zastosowanie podejścia opartego na kompleksowym ujęciu ogółu czynników wpływających na kształtowanie się podaży pracy i popytu na nauczycieli zawodu w perspektywie długofalowej. Oznacza to przeprowadzenie analiz uwzględniających różne dostępne źródła danych ekonomicznych, demograficznych i edukacyjnych na poziomie ogólnokrajowym i regionalnym oraz w przekroju branżowym.

Ponadto zostaną przeprowadzone badania pogłębione w zakresie zapotrzebowania na kadry w poszczególnych województwach – poprzez badania jakościowe, np. w organach prowadzących szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, obejmujące w szczególności wywiady z przedstawicielami organów prowadzących szkoły kształcące w zawodach we wszystkich województwach, jak również innymi, wskazanymi przez pierwotnych badanych osobami należącymi do grupy interesariuszy w ramach opracowywanego zagadnienia np. pracodawcami,

przedstawicielami uczelni, organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych.

Kluczową kwestią, w celu przygotowania pilotażowej prognozy zapotrzebowania na nauczycieli zawodu na poziomie szczegółowości poszczególnych zawodów, jest dysponowanie danymi o relacji co najmniej: nauczyciel – nauczany zawód, a w zależności od charakteru powiązań również o relacji: nauczyciel – nauczany zawód – prowadzone zajęcia z zakresu kształcenia zawodowego. W związku z tym zaplanowano także dwa badania ilościowe CAWI.

Badanie sondażowe CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview) wśród dyrektorów branżowych szkół I stopnia, techników, szkół policealnych (publicznych i niepublicznych) ma na celu zrozumienie aktualnej i przyszłej dynamiki rynku edukacyjnego w kontekście zapotrzebowania na nauczycieli zawodu.

Uzupełnieniem danych uwzględnionych w pilotażowej prognozie zapotrzebowania na nauczycieli zawodu będzie także badanie powszechne CAWI wśród komórek organizacyjnych, odpowiedzialnych za realizację zadań powiatu albo województwa, jako organu prowadzącego szkoły publiczne, a także organów prowadzących niepubliczne szkoły policealne. Badanie ma na celu ocenę skali i zrozumienie uwarunkowań zapotrzebowania na nauczycieli zawodu z perspektywy organów prowadzących branżowe szkoły I stopnia, technika oraz szkoły policealne, zarówno publiczne, jak i niepubliczne.

Zestawienie ze sobą wyników pilotażowej prognozy zapotrzebowania na nauczycieli zawodu z portretem nauczycieli oraz badaniami pogłębionymi wskaże realne zapotrzebowanie na nauczycieli zawodu w konkretnych branżach, dziedzinach zawodowych i zawodach, co z kolei pozwoli na przygotowanie założeń do konkursu, dotyczącego organizacji wybranych studiów podyplomowych i praktyk (Zadanie 3).

Wiedza metodologiczna oraz doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji badań i analiz niezbędnych do przeprowadzenia pilotażowej prognozy zapotrzebowania na nauczycieli zawodu będzie mogła być w przyszłości wykorzystana do wypracowania docelowej metodyki przygotowania prognozy zapotrzebowania na nauczycieli zawodu.

- Planowany termin realizacji: od 1. do 22 miesiąca realizacji projektu.
- Szacunkowy koszt: ok. 37,5% kosztów bezpośrednich.

2. Diagnoza motywacji, zasobów, potrzeb i barier

W ramach zadania przeprowadzone zostaną 4 pogłębione badania, które pozwolą lepiej zrozumieć potrzeby i możliwość osób, które potencjalnie mogłyby zostać nauczycielami zawodu oraz motywację aktywnych nauczycieli do doskonalenia zawodowego.

1. badanie jakościowe dotyczące pozafinansowych czynników przyciągających i odpychających z zawodu nauczyciela zawodu

Głównym celem badania jest identyfikacja motywacji (czynników przyciągających do zawodu) i barier rozpoczęcia i kontynuowania pracy w charakterze nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu (czynników odpychających).

Identyfikacja czynników przyciągających i odpychających od zawodu jest kluczowa, ponieważ jej wyniki pozwolą na adekwatne zaplanowanie procesu kształcenia i doskonalenia kadr.

W ramach badania przeprowadzone zostaną w szczególności wywiady i warsztaty między innymi z dyrektorami szkół branżowych, nauczycielami teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu, doradcami metodycznymi i konsultantami placówek doskonalenia

nauczycieli przedmiotów zawodowych, przedstawicielami uczelni na kierunkach przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela zawodu, przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz innymi wybranymi partnerami społecznymi.

2. badanie jakościowe dotyczące zasobów umiejętności nauczycieli zawodu

Głównym celem badania jest porównanie profilu umiejętności wynikającego z zapisów Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 z profilem umiejętności nauczycieli zawodu.

Badanie pozwoli na zmapowanie posiadanych przez nauczycieli zawodu umiejętności w zakresie:

umiejętności merytorycznych odnoszących się do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, umiejętności kształtowania aspiracji edukacyjnych i zawodowych uczniów, umiejętności wykorzystywania i zarządzania wiedzą, umiejętności dydaktycznych i metodycznych (w tym cyfrowych), umiejętności psychologicznych i pedagogicznych, umiejętności zarządzania własnym rozwojem zawodowym.

W konsekwencji, badanie pozwoli na wskazanie zarówno posiadanych umiejętności, jak i tych deficytowych, co jest szczególnie istotne w kontekście określenia obszarów wsparcia nauczycieli zawodu na etapie kształcenia i doskonalenia.

W ramach badania przeprowadzone zostaną w szczególności wywiady, warsztaty między innymi z nauczycielami teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu, dyrektorami szkół branżowych, pracodawcami, u których prowadzone są szkolenia branżowe dla nauczycieli zawodu, doradcami zawodowymi i konsultantami placówek doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, przedstawicielami uczelni, organizacji pozarządowych oraz innymi wybranymi partnerami społecznymi.

3. badanie jakościowe dotyczące potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego

Głównym celem badania jest rozpoznanie potrzeb nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu w zakresie doskonalenia zawodowego. Będzie ono dotyczyć przede wszystkim zakresu merytorycznego (treści), form, metod, technik, narzędzi, czasu trwania doskonalenia. Badanie pozwoli także na identyfikację barier dla korzystania z oferty rozwoju zawodowego nauczycieli.

Wnioski z badania pozwolą wskazać obszary problemowe systemu doskonalenia zawodowego oraz oczekiwania i potrzeby nauczycieli zawodu, co z kolei stanie się podstawą do określenia możliwych scenariuszy wsparcia funkcjonujących rozwiązań i praktyk w tym zakresie.

W ramach badania przeprowadzone zostaną w szczególności wywiady, spotkania między innymi z nauczycielami teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu, dyrektorami szkół branżowych, pracodawcami, u których prowadzone są szkolenia branżowe dla nauczycieli zawodu, doradcami zawodowymi i konsultantami placówek doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, przedstawicielami uczelni, organizacji pozarządowych oraz innymi wybranymi partnerami społecznymi.

4. analiza oferty doskonalenia zawodowego dla nauczycieli zawodu

W efekcie prowadzonych prac analitycznych powstanie raport dotyczący oferty doskonalenia zawodowego nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu prowadzonej między innymi w ramach placówek doskonalenia nauczycieli, uczelni.

Dostępna oferta będzie analizowana dla każdego województwa, a zebrane informacje pozwolą na uzyskanie pełnego obrazu badanego zjawiska w ujęciu ogólnopolskim.

Przewidziane w projekcie badania jakościowe będą prowadzone z zastosowaniem triangulacji metod i technik badawczych. Prowadzone będą między innymi indywidualne wywiady pogłębione, zogniskowane wywiady grupowe, seminaria warsztatowe z kadrami uczącą, doskonalącą i zarządzającą w edukacji formalnej i pozaformalnej (np. z nauczycielami zawodu, dyrektorami szkół branżowych, pracodawcami, doradcami metodycznymi, konsultantami, przedstawicielami uczelni, organizacji pozarządowych i innymi partnerami społecznymi).

W efekcie prowadzonych działań przygotowany zostanie raport dotyczący diagnozy motywacji, zasobów, potrzeb i barier pozafinansowych przyszłych i obecnych nauczycieli zawodu.

Planowany termin realizacji: od 1. do 13 miesiąca realizacji projektu (część działań będzie realizowana równolegle z działaniami ujętymi w zadaniu 1 i 3)

Szacunkowy koszt: ok. 35% kosztów bezpośrednich

3. Przygotowanie propozycji rozwiązań wspierających proces kształcenia przyszłych (program studiów i praktyk) i doskonalenia obecnych nauczycieli zawodu (rekomendacje)

W ramach zadania opracowane zostaną:

1. programy kształcenia w ramach studiów podyplomowych (zakres teoretyczny i praktyczny) i programy praktyk dla wybranych kierunków. Programy skierowane będą przede wszystkim do przyszłych nauczycieli zawodu (w tym: studentów i absolwentów studiów I i II stopnia, słuchaczy studiów podyplomowych).

Programy dotyczyć będą od kilku do kilkunastu studiów podyplomowych i praktyk w zawodach szkolnictwa branżowego, które zostaną wyłonione na podstawie przeprowadzonej prognozy zapotrzebowania na nauczycieli zawodu.

Każdy program studiów podyplomowych i praktyk będzie przewidywać rozwijanie umiejętności merytorycznych z zakresu nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz umiejętności pedagogicznych i psychologicznych, wypracowanych z udziałem specjalistów w danym zawodzie.

2. rekomendacje dotyczące doskonalenia zawodowego obecnych nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu.

Wypracowane rekomendacje w zakresie doskonalenia umiejętności pozwolą rozwijać dotychczasową ofertę i poszukiwać nowych form doskonalenia nauczycieli zawodu.

Wypracowane w Zadaniu 3 rozwiązania uwzględniać będą:

- wnioski z diagnozy stanu nauczycieli zawodu przeprowadzonej w oparciu o analizę danych i materiałów zastanych oraz zebrane dane empiryczne z badania, a w jego ramach z wniosków płynących z między innymi z wywiadów z przedstawicielami organów prowadzących szkoły kształcące w zawodach we wszystkich województwach, pracodawcami, przedstawicielami uczelni, organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych (Zadanie 1);
- wnioski z diagnozy motywacji, zasobów, potrzeb i barier nauczycieli zawodu przeprowadzonej w oparciu o badania jakościowe, a w ich ramach m.in. z wniosków płynących z wywiadów, warsztatów i spotkań prowadzonych między innymi z nauczycielami zawodu, dyrektorami szkół ponadpodstawowych

- prowadzących kształcenie zawodowe, przedstawicielami placówek doskonalenia nauczycieli, uczelni, pracodawców, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze edukacji, przede wszystkim w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego i innymi partnerami społecznymi (Zadanie 2);
- analizy wybranych programów studiów podyplomowych i praktyk, w tym między innymi programów studiów podyplomowych, przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych opracowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Opracowane wybrane programy kształcenia studiów podyplomowych i praktyk oraz rekomendacje dotyczące doskonalenia zawodowego nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu będą dyskutowane przede wszystkim z nauczycielami zawodu, dyrektorami szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe, przedstawicielami JST, placówek doskonalenia nauczycieli, uczelni, pracodawców, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze edukacji, przede wszystkim w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego i innymi partnerami społecznymi.

Zebrane materiały pozwolą na przygotowanie założeń do konkursu dotyczącego organizacji wybranych studiów podyplomowych i praktyk.

Z punktu widzenia realizacji przewidzianych w projekcie wszystkich zadań, jak i planowanej trwałości i związanej z nią przydatności wypracowanych w projekcie propozycji rozwiązań, kluczowy jest stały dialog i ścisła współpraca pomiędzy właściwymi interesariuszami - zarówno przedstawicielami organów prowadzących szkoły kształcące w zawodach, kadry zarządzającej i uczącej tych szkół, pracodawców, partnerów społecznych, w tym uczelni i organizacji pozarządowych.

- Planowany termin realizacji działania: od 12 do 22 miesiąca realizacji projektu (część działań będzie realizowana równoległe z działaniami ujętymi w Zadaniu 2)
- Szacunkowy koszt: ok. 27,5% kosztów bezpośrednich

Ponadto Wnioskodawca zaplanuje zatrudnienie w ramach projektu (przez okres realizacji całego projektu) na umowę o pracę w wymiarze co najmniej 0,5 etatu co najmniej 2 osób z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 lub zapewni realizację wyżej wymienionego warunku w ramach usług zleconych w projekcie.

Grupa docelowa projektu: W celu wzmocnienia kadr, niezbędne jest z jednej strony pozyskanie odpowiedniej liczby nowych osób posiadających odpowiednie kwalifikacje i umiejętności (w tym spośród osób zainteresowanych przekwalifikowaniem się), z drugiej zaś - umożliwienie ciągłego doskonalenia zawodowego obecnych kadr. A zatem projekt nakierowany będzie na obydwie te grupy docelowe: kandydatów oraz obecne kadry kształcenia zawodowego.

Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?

Nie

Czy projekt będzie projektem grantowym?

Nie

Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie

2. kwartał 2023 r.

Przewidywany okres realizacji projektu

wrzesień 2023 r. – czerwiec 2025 r.

Szacowany budżet projektu

Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN):

- w roku 2023: 744 213,19
- w roku 2024: 3 258 794,02
- roku 2025: 1 179 705,37
- ogółem: 5 182 712,58 zł

Wymagany wkład własny beneficjenta (PLN): Nie

Szacowany wkład UE (PLN): 4 276 774,42

Cross-financing:

Nie

Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami:

Wskaźniki rezultatu

Liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie doskonalenia systemu kształcenia zawodowego

Wartość docelowa dla projektu: 2

Wskaźniki produktu

Liczba opracowanych rozwiązań w zakresie doskonalenia systemu kształcenia zawodowego

Wartość docelowa dla projektu: 3

Szczegółowe kryteria wyboru projektów

Nie dotyczy

Podpis osoby upoważnionej do podejmowania decyzji w zakresie Roczego Planu Działania

Miejscowość, data: Warszawa, 29 maja 2024

Podpis osoby upoważnionej: Joanna Mucha, Sekretarz Stanu, Ministerstwo
Edukacji Narodowej